

Reaksjoner på politisk vold

Finnes det universelt funksjonelle måter å mestre traumer på, eller er dette avhengig av sosioøkonomiske og sosiokulturelle rammevilkår? Utgangspunktet for undersøkelsen er Tigraiprovinsen i Etiopia.

Dag Øystein Nordanger

forsvarte 12. januar 2006 sin avhandling *Psychosocial discourses and responses to political violence in post-war Tigray, Ethiopia* for dr.psychol.-graden ved Universitetet I Bergen.

Politisk voldelige konflikter rammer millioner av mennesker over hele verden. Internasjonale humanitære organisasjoner har lenge anerkjent de psykologiske skadevirkningene av politisk vold, og igangsatt programmer for å forebygge eller avhjelpe posttraumatiske plager. Samtidig hevdes det fra mange hold at det vestlige psykiatriske og psykologiske traumbegrepet ikke er egnet for alle kulturer – at et slikt fokus lett kan overkjøre mestringsstrategier som er tilpasset befolkningens lokale virkelighet. Doktorgradsarbeidet bygger på et halvårig feltarbeid i provinsen Tigray i nordlige Etiopia, et område hardt rammet av den blodige grensekrigen mellom Etiopia og Eritrea 1998–2000. Kulturelle autoriteter og krigsrammede som ble intervjuet i prosjektet understreket viktigheten av ikke å dvele ved traumatiske minner. For det første ble følgene av krigshendelser, som fattigdom, sosial marginalisering og tap av utdanningsmuligheter, ansett som viktigere årsaker til psykiske plager enn krigshendelsene i seg selv. For det andre gir den tigrayanske folkepsykologien meningsfulle forklaringer på hvordan gråt eller uttrykk for emosjonell smerte kan skade individet og dets husholdning fysisk, psykisk, materielt og spirituelt.

Avhandlingen illustrerer problemer knyttet til bruk av vanlige mål for traumatisering i en annen kultur enn der de er utviklet. Videre diskuteres det hvorvidt det finnes universelt funksjonelle måter å mestre traumer på, eller om dette bestemmes av sosioøkonomiske og sosiokulturelle rammevilkår.

Dette er diskusjoner av relevans for psykologisk bistand på tvers av kulturelle grenser, inkludert arbeid med flyktninger i Norge.

Kontakt dag.oeystein.nordanger@helse-bergen.no